

**WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI**

Urząd Marszałkowski
Województwa Zachodniopomorskiego

03070520

Data wpływu: 2018-02-22

Numer-PP: 16017/2018

Przyjacił: Katarzyna Cholewicka-Turek
Kancelaria Ogólna Urzędu - WA-I
Załączników: ...

19 LUT. 2018

Szczecin,

r.

Znak: S-1.431.8.1.2017.EG

**Pan
Olgierd Geblewicz
Marszałek
Województwa Zachodniopomorskiego**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r., poz. 1769 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.) zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie przeprowadził w dniach 23-27 października 2017 r. kontrolę kompleksową w Regionalnym Ośrodku Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań samorządu województwa z zakresu pomocy społecznej określonych w art. 21 ustawy o pomocy społecznej, w okresie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia kontroli.

Zakres kontroli obejmował m.in. kwestie dotyczące opracowania, aktualizowania i realizacji strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, organizowania kształcenia oraz szkolenia zawodowego kadr pomocy społecznej, działań w zakresie rozpoznawania przyczyn ubóstwa i przeciwdziałanie temu zjawisku, koordynowania działań na rzecz sektora ekonomii społecznej oraz sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej.

Wyniki kontroli przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 5 stycznia 2018 r., do którego nie wniósł Pan zastrzeżeń.

W związku z powyższym przedstawiam Panu Marszałkowi wystąpienie pokontrolne.

Działalność wskazanej jednostki w zakresie objętym kontrolą oceniono pozytywnie z uchybieniami¹.

Zgodnie z art. 16 b ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań samorządu województwa należy opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa. Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych stwierdzono, że aktualne priorytety i kierunki działań samorządu województwa w zakresie polityki społecznej określone zostały w Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, podlegającej okresowym konsultacjom oraz aktualizacji.

Strategia zawiera diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej obejmującej następujące aspekty: warunki naturalne, demografia, kapitał społeczny, rynek pracy, nauka, innowacyjność,

¹ Przyjęto 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie
Wały Chrobrego 4, 70-502 Szczecin
tel. 91 4303-315, 91 4342-413, fax 91 4330-250
www.szczecin.uw.gov.pl, e-mail: wojewoda@szczecin.uw.gov.pl

OBYWATEL

Informacja dla Obywatela
www.obywatel.gov.pl

tel. 222-500-109 lub 222-500-115

społeczeństwo informacyjne, transport, energetyka. Problemy społeczne występujące w województwie zachodniopomorskim zostały wskazane w części opisującej kapitał społeczny regionu. Priorytety i kierunki działań samorządu województwa w zakresie polityki społecznej zostały zawarte w treści wskazanego dokumentu programowego w zakresie dwóch celów strategicznych tj. *Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności oraz Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.*

Zadania z zakresu polityki społecznej i pomocy społecznej realizowane przez Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego określone są także w programach strategicznych oraz sektorowych politykach rozwoju jak również w dokumentach programowych obowiązujących na poziomie regionalnym, dedykowanych jednolitym obszarom tematycznym.

W myśl ustawy o pomocy społecznej strategia w zakresie polityki społecznej powinna odnosić się do programów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych, współpracy z organizacjami pozarządowymi. W toku czynności kontrolnych zidentyfikowano dokumenty programowe, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, jednakże większość z nich realizowana jest przez inną komórkę organizacyjną Urzędu Marszałkowskiego. Wskazać również należy że inicjowanie i koordynowanie prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa należy do zadań Biura ds. Rozwoju Regionalnego (§ 41 ust. 2 Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego), natomiast w myśl art. 113 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej koordynacja realizacji strategii w zakresie polityki społecznej jest zadaniem Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej.

W mojej ocenie Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie, jako kreator polityki społecznej w regionie powinien odgrywać także istotną rolę w procesie formułowania priorytetów i założeń strategii wojewódzkiej, jak również w procesie jej realizacji.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie koordynuje działania na rzecz sektora ekonomii społecznej w województwie zachodniopomorskim, w myśl art. 21 pkt 4a przywołanej ustawy. Od 2016 r. w województwie realizowany jest projekt „Ekonomia społeczna kluczem do Sukcesu”, którego celem jest wzrost udziału podmiotów ekonomii społecznej w zachodniopomorskim rynku pracy. ROPS zapewnia także możliwość skorzystania z usług doradczych dotyczących obszaru ekonomii społecznej. Powołany również został Zachodniopomorski Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej, pełniący funkcję konsultacyjno-doradczą Zarządu Województwa Zachodniopomorskiego. Do szczególnie istotnych zadań Komitetu należy inspirowanie i wspieranie partnerskiej współpracy pomiędzy jednostkami sektora publicznego, prywatnego, organizacjami pozarządowymi i ośrodkami naukowymi na rzecz promocji i rozwoju ekonomii społecznej oraz wypracowywanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie wdrażania ekonomii społecznej.

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego nie prowadzi publicznych szkół służb społecznych. Przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Zachodniopomorskiego działa Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych. W kontrolowanym okresie przeprowadzono dwa nabory wniosków o dopuszczenie do egzaminu z zakresu specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny, lecz z uwagi na brak wniosków właściwe egzaminy nie zostały przeprowadzone. W okresie objętym kontrolą ROPS nie organizował studiów podyplomowych oraz szkoleń zawodowych kadr pomocy społecznej. Wskazane w toku czynności kontrolnych działania polegały głównie na organizacji spotkań doradczych (warsztatów) dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz publikacji podręczników, dotyczących w szczególności pracy z rodziną, opracowanych na zamówienie Samorządu Województwa Zachodniopomorskiego. Wskazać należy, że stałe podnoszenie kompetencji pracowników socjalnych jest jednym z najistotniejszych zadań i wniosków wynikających z oceny zasobów pomocy społecznej, zwłaszcza w zakresie pracy

z klientami długotrwale korzystającymi ze świadczeń oraz w zakresie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu. Wskazane jest zatem rozważenie możliwości zwiększenia liczby i zakresu prowadzonych szkoleń.

Zgodnie z art. 21 ust. 3a cyt. ustawy do zadań samorządu województwa należy diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie. Wskazać należy na fakt przeprowadzenia w kontrolowanym okresie (tj. w ciągu dwóch lat) tylko jednego badania diagnostycznego, które dotyczyło wybranego problemu społecznego, związanego z wykluczeniem osób niepełnosprawnych. Województwa są największymi jednostkami samorządu terytorialnego i dlatego też powinny mieć najlepsze rozeznanie w potrzebach społecznych na terenie regionu oraz możliwościach i problemach lokalnych jednostek pomocy społecznej. Do 1 stycznia 2015 r. w strukturze ROPS funkcjonowała komórka organizacyjna: Obserwatorium Integracji Społecznej, do zadań której należała m.in. identyfikacja regionalnych problemów społecznych w województwie zachodniopomorskim. W toku kontroli przedstawiono zespołowi kontrolnemu szereg publikacji, raportów i wyników badań dotyczących występujących problemów społecznych, np. diagnoza „Portret zachodniopomorskiej rodziny”, „Diagnoza środowisk popegeerowskich”, raport z badań: jakość życia mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, „Osoby niepełnosprawne na Pomorzu Zachodnim”, które jednakże zrealizowano poza okresem objętym kontrolą i opublikowano w biuletynach wydawanych przez obserwatorium w latach 2013-2014. W mojej ocenie identyfikacja regionalnych problemów społecznych i występujących w województwie zachodniopomorskim potrzeb jest szczególnie istotna, zwłaszcza w kontekście podejmowania decyzji co do tworzenia i funkcjonowania regionalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej.

Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego nie prowadzi regionalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Należy podkreślić, że każdy samorząd województwa powinien realizować zadania określone w art. 21 przywołanej ustawy. Wynika to z faktu, że wszystkie formy tej działalności w zakresie pomocy społecznej należące do zadań jednostek samorządu terytorialnego i organów administracji rządowej wzajemnie się uzupełniają i z tego względu niewywiązywanie się przez jeden z podmiotów z wykonywania ciążących na nim zadań może prowadzić do luki w systemie pomocy społecznej. Analiza potrzeb na usługi socjalne, zwłaszcza potrzeb wynikających z aktualnych trendów demograficznych, nie potwierdza braku konieczności tworzenia regionalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, w szczególności domu pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 21 pkt 8 do zadań samorządu województwa należy sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej, na podstawie ocen sporządzonych przez gminy i powiaty z obszaru województwa, uwzględniającej kwestie i problemy społeczne wynikające z przyjętej strategii wraz z projektami, o których mowa w art. 21 pkt 3 przywołanej ustawy (tj. regionalnymi programami pomocy społecznej, które wspierają samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczania zjawiska ubóstwa) i przekazywanie ich właściwemu wojewodzie do dnia 31 lipca każdego roku. W kontrolowanym okresie Ocena zasobów pomocy społecznej została przekazana Wojewodzie z zachowaniem ustawowego terminu, lecz dokumentacja nie zawierała projektów, o których mowa wyżej, chociaż zostały one sporządzone – co wskazano podczas kontroli.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Szczecinie jest wewnętrzną komórką organizacyjną Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego, równorzędną wydziałowi. Stosownie do art. 21 pkt 9 ustawy do zadań samorządu województwa należy utworzenie i utrzymanie regionalnego ośrodka polityki społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia jego pracowników. Rozwinięciem tego unormowania jest art. 113 ustawy, który stanowi, że zadania pomocy społecznej w województwach samorządowych wykonują jednostki organizacyjne - regionalne ośrodki polityki społecznej. Regionalny ośrodek polityki społecznej koordynuje realizację strategii w zakresie polityki społecznej (art. 113 ust. 2 ustawy), natomiast

marszałek województwa przy jego pomocy sprawuje nadzór nad podległymi jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej, w szczególności w zakresie spraw finansowych i administracyjnych.

Biorąc pod uwagę ważną rolę regionalnych ośrodków polityki społecznej w realizacji zadań samorządu województwa w dziedzinie pomocy społecznej, jako kreatorów regionalnej polityki społecznej oraz inicjatorów współdziałania jednostek samorządowych w wykonywaniu zadań pomocy społecznej konstrukcja funkcjonowania regionalnego ośrodka polityki społecznej, jako wydziału jednostki budżetowej, w mojej ocenie nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach, które nie przewidują możliwości łączenia regionalnego ośrodka polityki społecznej z innymi jednostkami.

W oparciu o ustalenia kontroli, w celu zwiększenia skuteczności i efektywności realizowanych działań, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

zalecam:

- 1) zwiększenie udziału Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w procesie opracowania, aktualizowania i realizacji strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej, będącej integralną częścią strategii rozwoju województwa, stosownie do zapisów art. 113 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej,
- 2) zwiększenie liczby i zakresu prowadzonych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej szkoleń dla kadry pomocy społecznej, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby,
- 3) przeprowadzenie diagnozy dotyczącej występowania w województwie zachodniopomorskim potrzeb w zakresie funkcjonowania regionalnych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz podjęcie decyzji co do ich utworzenia,
- 4) przekazywanie wraz z Oceną zasobów pomocy społecznej projektów, o których mowa w art. 21 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, tj. programów pomocy społecznej wspierających samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczania zjawiska ubóstwa,
- 5) podjęcie działań zmierzających do wyodrębnienia Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej ze struktury organizacyjnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej jednostka kontrolowana, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, może zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia.

Proszę o przekazanie informacji o sposobie realizacji powyższych zaleceń w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

wz. WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Marek Siłbócz
WICEWOJEWODA